

*Мирошко О.І.
м. Харків, Україна*

ФОРМУВАННЯ НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ КРАЇН СПІВДРУЖНОСТІ НЕЗАЛЕЖНИХ ДЕРЖАВ

Формування нових педагогічних тенденцій відбувається перманентно, супроводжуючи еволюцію самого людства. Будь-який виникаючий напрям або конкретний метод цілеспрямованого впливу на свідомість, розум і психіку індивіда, тобто його навчання, виховання і освіти, обумовлені соціальними потребами і більшою чи меншою мірою, повинні відповідати інтересам і потребам певних суспільних груп.

Аналіз причин, які негативно впливають на ситуацію з освітою та примушують зацікавлену частину суспільства шукати нові напрями в цільовій і загальноорозвинутій роботі з дітьми, не простий. Для пошуку виходу з ситуації необхідно розглянути хоча б найбільш загальні, типові недоліки та проблеми сучасної української педагогіки, причому не тільки відносно змісту навчання, але і форм організації, принципів і підходів, які використовуються в освітніх середовищах на всіх рівнях, починаючи з середньої школи і закінчуючи внз і аспірантурами.

Радянська школа як дидактичний фундамент офіційно легитимних педагогічних відносин формувалася протягом сімдесяти з гаком років. І сьогодні, коли вже давно немає Радянського Союзу, її теоретичний базис, як і раніше, панує і визначальною мірою впливає на розвиток освітньої системи України. Заради справедливості треба зазначити, що не в останню чергу завдяки заслугам радянських дидактів, рівень знань учнів радянської середньої школи по багатьом параметрам був вище рівня аналогічної підготовки їх однолітків у навчальних закладах закордонних країн.

Система освіти на пострадянському просторі довгі роки була єдина. Слов'янські народи і зараз підтримують загальні завдання освіти, про це свідчить I і II З'їзди вчителів – працівників освіти країн СНД, які пройшли 26–27 квітня 2010 року і 18–19 жовтня 2012 року відповідно. На цих з'їздах були визначені завдання розвитку освіти країн СНД, а саме:

Вважається необхідним забезпечення активної участі освітніх установ, представників освітянської та наукової громадськості, органів управління освітою держав-учасників СНД у заходах з реалізації Угоди про співробітництво в галузі освіти (Ташкент, 1992 р.), Угоди про формування Єдиного (спільного) освітнього простору СНД (Москва, 1997 р.), Угоди про гуманітарне співробітництво держав-учасників СНД від 26 серпня 2005 року і Декларації про гуманітарне співробітництво держав-учасників СНД від 8 травня 2005 року, звернувши особливу увагу на вирішення наступних завдань:

- зміцнювати правову та інформаційну бази співпраці, посилювати взаємодію у справі підвищення якості шкільної освіти, розвивати академічну мобільність учнів, студентів та науково-педагогічних працівників, підтримувати викладання національних мов держав-членів СНД в країнах-партнерах;

- розробляти інноваційні освітні технології, що дозволяють ефективно навчати педагогів і керівників освітніх установ і організацій, використовувати нові інформаційно-комунікативні та мультимедійні засоби для забезпечення якісної освіти і досягнення оптимальних результатів у шкільній освіті;

- підтримати пропозицію про проведення в освітніх установах держав – учасників СНД єдиних уроків (днів), присвячених Співдружності Незалежних Держав і річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні;

- підтримати пропозицію Ради із співпраці в галузі освіти держав-учасників Співдружності Незалежних Держав про створення системи заохочень наукових і педагогічних працівників країн СНД, в тому числі, про введення Нагрудного знака «Відмінник освіти СНД»;

- сприяти створенню і розвитку електронних ресурсів, на яких будуть створені умови для узагальнення накопиченого в країнах-партнерах педагогічного досвіду з проблем що обговорюються, розміщення на ньому відеотеки кращих уроків, різних методичних розробок і навчальних матеріалів;

- створювати умови для розширення взаємодії об'єднань педагогів і асоціацій освітніх установ, які реалізують інноваційні освітні програми і стали переможцями в рамках національних профільних конкурсів;

- сприяти розширенню співробітництва з організаціями науки і культури, інститутами громадянського суспільства для всебічного вивчення мов, культур, історії та національних традицій країн-партнерів;

- сприяти інтеграції принципів міжкультурного діалогу в освітній процес.

Педагоги Співдружності вважають за необхідне розробляти інноваційні освітні технології, що дозволяють ефективно навчати педагогів і керівників освітніх установ, використовувати нові інформаційні та мультимедійні засоби для забезпечення якісної освіти. Також прийняті освітні програми, які сьогодні у тому чи іншому вигляді використовуються в країнах Співдружності. Саме тоді з'явився цілий ряд крилатих формул в освіті, які зберігають свою актуальність і зараз, на початку XXI століття. Серед них одна з найважливіших сьогодні освітніх парадигм – «Від освіти на все життя до освіти на протязі всього життя».

Окремо необхідно відзначити створення Мережі відкритого університету СНД, вручення державних премій «Зірки Співдружності» і «Співдружності дебютів», видання оновлених підручників на мовах народів країн СНД.

Метою стала розробка пріоритетних напрямів співпраці національних систем освіти країн-учасниць, підвищення динаміки співробітництва країн СНД.

Поширюються питання вдосконалення освіти осіб з особливими освітніми потребами, питання про зміни, що відбуваються в країнах Співдружності в сфері спеціальної освіти, про вектори їх модернізації. Найбільшу увагу приділено інклюзивної освіти, відповідності державних освітніх стандартів можливостей дітей з особливими освітніми потребами в контексті їх включення в «загальний потік».

Визнаючи, що інклюзія є провідною тенденцією сучасного етапу розвитку національних систем освіти країн-учасниць, слід зазначити, що вона не повинна підміняти собою систему спеціального навчання в цілому. Інклюзивне навчання не протиставляється спеціальному. Дитина – інвалід повинна мати можливість реалізувати гарантоване конституцією України право на освіту в будь-якому типі установи і отримати при цьому необхідну їй спеціалізовану допомогу. Пропонуючи варіативні форми інтеграції (інклюзія лише одна з них) і впровадження в практику, визначилася важливість:

- розширення охоплення дітей з особливими освітніми потребами необхідною їм спеціальною педагогічною допомогою при її максимальному наближенні до місця проживання дитини;

- забезпечення «особливим» дітям можливості інтегруватися в осередку нормально розвинених однолітків;

- організація для батьків консультативної допомоги та інформаційної підтримки;

- забезпечення педагогам, які працюють в системі інклюзивної освіти, підвищення кваліфікації, отримання методичної підтримки.

При переході до єдиних державних освітніх стандартів виявилися кризові точки розвитку інклюзії, як однієї з форм інтеграції. Подолання труднощів, що виникають може бути за умови прийняття освітніх стандартів для учнів з ООП.

Серед стратегічних напрямків модернізації освіти осіб з ООП – розробка і застосування інформаційних технологій у навчанні. Розглянуті як проблеми доступу інвалідів до інформації на основі застосування інформаційних технологій, так і зростаюча потреба в спеціалізованих комп'ютерних інструментах навчання, розробкою і застосуванням яких протягом останніх двох десятиліть займається Інституту корекційної педагогіки, впроваджуючи свої розробки в країнах СНД і Балтії.

Однією з основних проблем з'явилася проблема підвищення кваліфікації педагогів. Підвищення майстерності педагогів, які працюють з дітьми з ООП, повинно стати ефективніше за рахунок вивчення досвіду, накопиченого в країнах Співдружності. Інтернет та інформаційні технології дозволяють зробити це співробітництво більш динамічним. Тому потрібне створення асоціації, яка б об'єднала вчителів, працівників освіти країн Співдружності, зацікавлених у підвищенні якості освіти дітей з ООП.

Освіта сьогодні – провідна соціальна діяльність у державах – учасницях Співдружності Незалежних Держав. В системі освіти країн СНД задіяна велика частина соціально активного населення. Причому перший освітній осередок – це родина. Мотивація сімей на здобуття якісної освіти зростає сьогодні у всіх країнах. Цікаво, що люди роблять це не тільки заради дітей, але і заради самих себе. Саме освіта як процес безперервної інвестиції в своє життя є ключовим джерелом розвитку особистості. Освіта породжує громадянську ідентичність і формує менталітет народу, цінності, соціальні норми поведінки окремих людей, великих і малих соціальних груп. Крім цього, в сучасному суспільстві освіта грає об'єднуючу, консолідуючу роль. Допомогає долати стереотипи, протистояти ксенофобії і насильства.

*Мірошко О.П.
м. Харків, Україна*

НОВІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛА – ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

У сучасному світі роль освіти очевидна. Освіта – одна з найважливіших умов розвитку економіки і громадянського суспільства. Освіта в цілому впродовж кількох століть була і залишається чинною передовий людського прогресу у всіх сферах її діяльності. Тому було б наївно вважати, що соціальні кризи можуть обійти стороною державні освітні інститути. Метаморфози суспільного життя так чи інакше відображаються на позиціях, ролі та завдання школи в будь-якому суспільстві. Сьогодні в освітній діяльності на всіх рівнях кризові явища набувають стійкого характеру. Незважаючи на всі проблеми і труднощі сучасної школи сформувалися позитивні тенденції зближення середньої школи і вищого навчального закладу (далі вnz). Вища освіта, особливо у найбільш не сприятливих демографічних умовах України, нарешті-решт розгорнулася обличчям до середньої освіти. Адже крім школи іншого джерела абітурієнтів у більшості вnz немає. Сьогодні все більше вnz в системі зацікавлені в залученні більшої кількості студентів в свій вnz. Як використовувати ситуацію, що склалася, у якості ресурсу стратегічного розвитку сучасної школи? Думається, що шляхів взаємодії може бути декілька. Звичайно, все визначається цілями і завданнями освіти. Традиційним завданням як загальноосвітньої, так і вищої школи завжди визнавалося збагачення учнів знаннями, вміннями та навичками, накопичення їх запасів. Це завдання є актуальним і сьогодні. Проте науково-технічний про-